

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Факультет історії, бізнес-освіти та права
Кафедра права та правоохоронної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри
к.ю.н., доцент Мілова Т.М.

«2» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(ВПП 2.1.2.03) ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 081 Право
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма «Право»
(назва)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна,)

2022 – 2023 навчальний рік

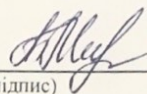
Робоча програма навчальної дисципліни **Порівняльне правознавство** розроблена на основі освітньо-професійної навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня **бакалавра** за спеціальністю **081 Право**

Розробники: Чернік С.Д., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри права та правоохоронної діяльності.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри права та правоохоронної діяльності

Протокол від «2» серпня 2022 року № 1

В.о. завідувача кафедри права та правоохоронної діяльності

_____ Т.М. Мілова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» для студентів спеціальності 081 «Право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022.

© Чернік С.Д., 2022

© ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 08 Право	За вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання -	Спеціальність: 081 Право	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 150		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
	Освітня програма: Право	40 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	134 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Екзамен	Екзамен

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» – ознайомити студентів з особливостями та загальними тенденціями розвитку національних правових систем та їх сімей на підставі їх порівняння; сформувати у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця, юридичне мислення; навчити студентів застосовувати теоретичні правничі знання для здійснення порівняльно-правового аналізу; навчити застосовувати порівняльно-правові дослідження для поглиблення їхніх правових знань.

Завдання навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство»:

- навчити здобувачів здійснювати порівняльний аналіз правових явищ, виявляти їх спільні ознаки та відмінності на підставі встановлення визначених критеріїв порівняння;
- вивчити правничий матеріал щодо становлення та розвитку правових систем зарубіжних держав;

- систематизувати правові знання щодо особливостей різних сімей права та здійснювати їх аналіз та узагальнення;

- на підставі узагальнення інформації про різні правові системи світу виявляти загальні тенденції розвитку та взаємовпливу національних правових систем та їх сімей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

- здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу;

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

- здатність бути критичним і самокритичним;

- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

- цінування та повага різноманітності і мультикультурності;

- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;

- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;

- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;

- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;

- володіти базовими навичками риторики;

- доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1.

ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВОЗНАВСТВА

Тема 1. Загальна характеристика порівняльного правознавства

Історичні аспекти виникнення та становлення юридичної компаративістики. Поняття порівняльного правознавства. Підходи до розуміння сутності порівняльного правознавства. Предмет порівняльного правознавства та об'єкти порівняльно-правових досліджень. Структура порівняльного правознавства. Понятійний апарат порівняльного правознавства. Функції порівняльного правознавства. Місце порівняльного правознавства в системі юридичних наук. Порівняльне правознавство як навчальна дисципліна. Використання результатів порівняльно-правових досліджень.

Тема 2. Методологія порівняльного правознавства

Поняття методології юридичної компаративістики. Структура методології порівняльно-правових досліджень. Характеристика підходів до методології порівняльного правознавства (цивілізаційний, герменевтичний, аксіологічний, антропологічний). Принципи порівняльно-правових досліджень. Зміст порівняльно-правового методу. Характеристика інших методів наукового пізнання, що застосовуються юридичною компаративістикою (функціональний метод, метод державно-правової ідентифікації, синтетичні та логічні методи). Засоби юридичної техніки у компаративних дослідженнях.

Тема 3. Види порівняльно-правових досліджень та правила їх організації

Нормативне та функціональне порівняння. Поняття діахронного та синхронного порівняння. Характеристика внутрішнього та зовнішнього порівнянь. Бінарне порівняння та мультипорівняння. Макро-, мікро- та інституціональне порівняння. Різні рівні порівняння в залежності від об'єктів дослідження. Правила організації та здійснення порівняльно-правового дослідження. Способи оформлення результатів порівняльно-правового дослідження. Критерії порівняльно-правового аналізу об'єктів дослідження.

Тема 4. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства

Поняття та класифікація правових систем. Походження та зміст терміну «правова система». Відмінність між поняттям «правова система» та «система права». Структура правової системи: система права, правотворча діяльність та її результати, правозастосовча діяльність та її результати, реально існуючі у державі правовідносини та правова поведінка суб'єктів цих правовідносин, правова культура, правова свідомість, правова ідеологія, юридична техніка, юридична практика. Класифікація основних правових систем сучасності. Визначення правової карти світу. Основні підходи до визначення критеріїв класифікації правових систем на типи (сім'ї). Сучасні правові сім'ї. Вчення про правові сім'ї. Місце правової системи України на правовій карті світу. Історія формування правової системи України та тенденції сучасності.

Розділ 2.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПРАВОВИХ СІМЕЙ ТА СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЗБЛИЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ

Тема 5. Характеристика романо-германської правової сім'ї

Історичні аспекти розвитку романо-германської правової сім'ї. Характерні ознаки романо-германської сім'ї права. Виділення романської та германської груп

правових систем у структурі романо-германської сім'ї права. Система джерел права романо-германської правової сім'ї. Характеристика зв'язку романо-германської правової сім'ї з римським правом. Вплив канонічного права на розвиток романо-германського права. Роль науки у формуванні романо-германської правової сім'ї. Вплив сучасних інтеграційних процесів в Європі на розвиток романо-германської сім'ї права.

Джерела романо-германської правової сім'ї. Норми права в романо-германській правовій сім'ї. нормативно-правові акти в романо-германській правовій сім'ї. Закон як джерело в романо-германській правовій сім'ї. Загальні принципи в романо-германській правовій сім'ї. Принцип гендерної рівності як складова принципу рівності в романо-германській правовій системі. Доктрина права в романо-германській правовій сім'ї. Звичай у системі джерел романо-германської правової сім'ї. Судова практика в романо-германській правовій сім'ї.

Тема 6. Англо-американська правова сім'я

Історичний шлях розвитку англо-американської сім'ї права. Специфічні риси сім'ї англо-американського права. Характеристика англійського права. Спільні ознаки та відмінності права США та англійського права. Система джерел права англо-американської правової сім'ї. Сутність загального права. Співвідношення загального права і законодавства. Характеристика декларативної теорії права. Поняття права справедливості. Співвідношення права справедливості й загального права. Поняття статутного права.

Джерела англо-американської правової сім'ї. Поняття та види джерел права англо-американської правової сім'ї. Прецедент як джерело права англо-американської правової сім'ї. Закон як джерело права в англо-американській правовій сім'ї. Звичай в англо-американській правовій сім'ї. Інші джерела англо-американської правової сім'ї (правова доктрина, розум, канонічне право, римське право).

Тема 7. Релігійна правова система

Характеристика різних наукових підходів до класифікації систем релігійного права. Характеристика структури релігійної правової сім'ї. Ознаки правових систем релігійного типу. Плюралістична наукова думка щодо визначення мусульманського права.

Мусульманське (ісламське) право. Загальна характеристика мусульманського права. Джерела мусульманського права (Коран, Іджма, Кйас). Право сучасних мусульманських держав.

Індуське право. Загальна характеристика індуського права. Джерела індуського права (веди, смрити, дхармасутри, дхармашастри, артхашастри, нибандхи). Сучасне право Індії.

Іудейське (єврейське) право. Загальна характеристика іудейського права. Джерела іудейського права (Старий Заповіт, Тора, Талмуд, Мидраш, звичай, законодавство мудреців, рішення європейських судів). Сучасне право Ізраїлю.

Канонічне право. Загальна характеристика канонічного права. Джерела канонічного права (Біблія, Постанови обласних (помісних) соборів, Постанови Всесвітніх соборів, Постанови Синоду, Папські декреталії, наукові трактати авторитетних богословів, звичай). Застосування канонічного права в сучасному світі.

Тема 8. Характеристика правових систем традиційного типу

Поняття і структура традиційної правової сім'ї. Характерні ознаки традиційних правових систем. Система джерел традиційного права. Поняття далекосхідної правової сім'ї та її місце на правовій карті світу. Ознаки далекосхідної правової сім'ї. Традиції та звичаї як основа системи права країн Далекого Сходу. Морально-філософські концепції буддизму, даосизму та конфуціанства та їх зв'язок із правом. Загальна характеристика традиційного китайського права. Система китайського права. Сучасна правова система Китайської Народної Республіки. Загальна характеристика традиційного японського права. Система японського права. Сучасна правова система Японії.

Поняття африканської правової сім'ї. Ознаки африканської правової сім'ї. Неоднорідність звичаїв народностей Африки. Сфера застосування традиційного права. Традиційне африканське право. Співвідношення традиційного та національного права держав Африки. Особливості формування та застосування африканських правових звичаїв.

Тема 9. Змішані правові сім'ї

Поняття змішаної правової сім'ї. Ознаки змішаної правової сім'ї. Механізми взаємодії нормативно-правового акту та судового прецеденту як джерел права. Основні теоретичні підходи до розуміння природи змішаної правової системи. Сфера поширення змішаних правових сімей.

Скандинавська (північноєвропейська) група правових систем. Історичні та географічні умови формування скандинавського права. Кальмарська унія, її значення для створення автономного скандинавського права. Джерела (форми) права скандинавських країн. Особливості кодифікації. Уніфікація права скандинавських країн. Північна Рада. Вплив скандинавського права на правові системи країн Прибалтики.

Латиноамериканська група правових систем. Колонізація Латинської Америки та її вплив на формування латиноамериканського права. Роль американського права. Особливості публічного та приватного права. Специфіка кодифікації. Інтеграційні процеси в Латинській Америці. Латиноамериканська співдружність націй.

Можливість об'єднання латиноамериканського та скандинавського права в єдину правову сім'ю. Елементи змішаного права у правових системах Японії, Ізраїлю, африканських країн. Загальна характеристика скандинавської правової сім'ї. Співвідношення понять «скандинавська» «північна» та «північноєвропейська правова сім'я». Загальна характеристика латиноамериканської правової сім'ї.

Тема 10. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку

Порівняльне правознавство і зближення правових систем. Характеристика процесу глобалізації. Співвідношення національного та міжнародного права в умовах глобалізації. Державний суверенітет в глобалізованому світі. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.

Напрямки та механізми взаємного впливу правових систем світу. Теорія і практика конвергенції. Попередження і вирішення юридичних колізій. Правова акультурація і її значення для зближення правових систем. Закономірності

зближення правових систем і його форми. Гармонізація законодавства. Розробка модельних законодавчих актів. Імплементация норм міжнародного права в національне законодавство Уніфікація правових норм. Поняття і значення міжнародно-правової допомоги.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
Теоретико-методологічні засади порівняльного правознавства												
Тема 1. Загальна характеристика порівняльного правознавства	12	2	2			8	15	1				14
Тема 2. Методологія порівняльного правознавства	12	2	2			8	15	1				14
Тема 3. Види порівняльно-правових досліджень та правила їх організації	12	2	2			8	14					14
Тема 4. Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства	14	4	2			8	16		2			14
Разом за Розділом 1	50	10	8			32	60	2	2			56
Розділ 2.												
Характеристика окремих правових сімей та сучасних тенденцій зближення національних правових систем												
Тема 5.	18	6	4			8	15	2				13

Характеристика романо-германської правової сім'ї												
Тема 6. Англо-американська правова сім'я	18	6	4			8	15	2				13
Тема 7. Релігійна правова сім'я	18	6	4			8	15	2				13
Тема 8. Характеристика правових систем традиційного типу	16	4	4			8	15		2			13
Тема 9. Змішані правові сім'ї	16	4	4			8	15		2			13
Тема 10. Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	14	4	2			8	15	2				13
Разом за Розділом 2	100	30	22			48	90	8	4			78
Усього годин	150	40	30			80	150	10	6			134
ІНДЗ												
ІНДЗ	-	-				-	-					-
Усього годин:	-	-				-	-					-

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика порівняльного правознавства	2
2	Методологія порівняльного правознавства	2
3	Види порівняльно-правових досліджень та правила їх організації	2
4	Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства	4
5	Характеристика романо-германської правової сім'ї	6
6	Англо-американська правова сім'я	6
7	Релігійна правова сім'я	6

8	Характеристика правових систем традиційного типу	4
9	Змішані правові сім'ї	4
10	Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	4
	Разом	40

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика порівняльного правознавства	1
2	Методологія порівняльного правознавства	1
3	Характеристика романо-германської правової сім'ї	2
4	Англо-американська правова сім'я	2
5	Релігійна правова сім'я	2
6	Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	2
	Разом	10

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика порівняльного правознавства	2
2	Методологія порівняльного правознавства	2
3	Види порівняльно-правових досліджень та правила їх організації	2
4	Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства	2
5	Характеристика романо-германської правової сім'ї	4
6	Англо-американська правова сім'я	4
7	Релігійна правова сім'я	4
8	Характеристика правових систем традиційного типу	4
9	Змішані правові сім'ї	4
10	Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	2
	Разом	30

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства	2
2	Характеристика правових систем традиційного типу	2

3	Змішані правові сім'ї	2
	Разом	6

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.3.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика порівняльного правознавства	8
2	Методологія порівняльного правознавства	8
3	Види порівняльно-правових досліджень та правила їх організації	8
4	Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства	8
5	Характеристика романо-германської правової сім'ї	8
6	Англо-американська правова сім'я	8
7	Релігійна правова сім'я	8
8	Характеристика правових систем традиційного типу	8
9	Змішані правові сім'ї	8
10	Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	8
	Разом	80

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика порівняльного правознавства	14
2	Методологія порівняльного правознавства	14
3	Види порівняльно-правових досліджень та правила їх організації	14
4	Правові системи та правові сім'ї як основні об'єкти порівняльного правознавства	14

5	Характеристика романо-германської правової сім'ї	13
6	Англо-американська правова сім'я	13
7	Релігійна правова сім'я	13
8	Характеристика правових систем традиційного типу	13
9	Змішані правові сім'ї	13
10	Передумови та механізм зближення національних правових систем у сучасних умовах суспільного розвитку	13
	Разом	112

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «**Порівняльне правознавство**» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проектний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- залік;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю* є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського заняття; результати тестування тощо.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми розділу на *семінарському занятті* – 4 бали:

4 б. ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

3 б. ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні неточності у викладі теоретичного матеріалу.

2 б. ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

1 б. ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, з труднощами викладає його. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається помилок чи неточностей.

До **2-х балів** ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми розділу, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;

1 бал одержує студент, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0** балів.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. **Завданням підсумкового контролю** є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

З дисципліни «**Порівняльне правознавство**» як форму підсумкового (семестрового) контролю передбачено залік.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Історичні аспекти виникнення та становлення юридичної компаративістики.
2. Предмет порівняльного правознавства та об'єкти порівняльно-правових досліджень.
3. Функції порівняльного правознавства.
4. Місце порівняльного правознавства в системі юридичних наук.
5. Поняття методології юридичної компаративістики.
6. Характеристика підходів до методології порівняльного правознавства. Зміст порівняльно-правового методу.
7. Характеристика інших методів наукового пізнання, що застосовуються юридичною компаративістикою.
8. Види порівняльно-правових досліджень
9. Правила організації та здійснення порівняльно-правового дослідження.
10. Критерії порівняльно-правового аналізу об'єктів дослідження.
11. Поняття категорії “правова система” та її значення для порівняльного правознавства.
12. Ознаки правової системи.
13. Співвідношення понять “правова система” і “система права”.
14. Структура правової системи.
15. Поняття правової сім'ї. Значення категорії “правова сім'я” для юридичної компаративістики.
16. Класифікації правових систем у правовій сім'ї.
17. Зміст концепції правових сімей Р. Давида.
18. Характеристика концепції “правового стилю” К. Цвайгерта.
19. Історичні аспекти розвитку романо-германської правової сім'ї.
20. Характерні ознаки романо-германської сім'ї права.
21. Виділення романської та германської груп правових систем у структурі романо-германської сім'ї права.
22. Система джерел права романо-германської правової сім'ї.
23. Характеристика зв'язку романо-германської правової сім'ї з римським правом та вплив канонічного права на її розвиток.
24. Історичний шлях розвитку англо-американської сім'ї права.

25. Специфічні риси сім'ї англо-американського права.
26. Характеристика англійського права.
27. Характеристика права США.
28. Система джерел права англо-американської правової сім'ї.
29. Сутність загального права. Співвідношення загального права і законодавства.
30. Поняття права справедливості. Співвідношення права справедливості та загального права.
31. Характеристика різних наукових підходів до класифікації систем релігійного права. Структура релігійної правової сім'ї.
32. Ознаки правових систем релігійної орієнтації.
33. Поняття та мусульманського права.
34. Система джерел мусульманського права.
35. Характерні ознаки індуського права. Джерела індуського права.
36. Іудейське право.
37. Система джерел іудейського права.
38. Характеристика канонічного права.
39. Поняття, структура та ознаки традиційної правової сім'ї.
40. Поняття та ознаки далекосхідної правової сім'ї.
41. Правова система Китаю.
42. Правова система Японії.
43. Поняття та ознаки африканської правової сім'ї.
44. Поняття та ознаки змішаної правової сім'ї.
45. Скандинавська (північноєвропейська) група правових систем.
46. Латиноамериканська група правових систем.
47. Характеристика процесу глобалізації.
48. Зближення національних законодавств.
49. Поняття модельних законодавчих актів.
50. Поняття та значення міжнародно-правової допомоги.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання				Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота	ІНДЗ	
T1-4	T5-10			
25	50	25	-	

T1, T2 ... T10 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	
82-89	добре	
74-81		

64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Бехруз Х. Введение в сравнительное правоведение. Одесса : Юрид. л-ра, 2002. 323 с.
2. Бехруз Х. Сравнительное правоведение. Одесса : Феникс, 2008. 504 с.
3. Голяк Л.В., Мацко А.С., Тюріна О.В. Порівняльне правознавство / Л.В.Голяк, А.С.Мацко, О.В.Тюріна. К.: МАУП, 2004. 200 с.
4. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство / відп. редактор В.Н. Денисов. К. : Юстиніан, 2003. 184 с.
5. Оборотов І.Г. Порівняльне правознавство : навчальний посібник. Миколаїв, 2011. 228 с.
6. Порівняльне правознавство / за ред. В.Д. Ткаченка. Х. : Право, 2003. 274 с.
7. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О.В. Петришина. Х.: Право, 2011. 272 с.
8. Порівняльне правознавство (правові системи світу) / Ю. С. Шемшученко [та ін.] ; ред. Н. М. Оніщенко ; Інститут законодавства Верховної Ради України, Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. К. : Парламентське видавництво, 2008. 488 с..
9. Порівняльне правознавство : підручник / [упоряд.: Бисага Ю. М. та ін.]. Ужгород ; Херсон : Гельветика, 2013. 230 с.
10. Порівняльне правознавство у таблицях : навч. посіб. для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів / О. В. Петришин [та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2018. 162 с.
11. Порівняльне правознавство: Хрестоматія для юридичних вищих навчальних закладів і факультетів : навч. посіб. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; [уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов]. Харків : Право, 2016. 1023 с.
12. Правові системи сучасності : навч. пос. / за ред. Ю. С. Шемшученка. К. : Юридична думка, 2012. 492с.
13. Савчин М.В. Порівняльне правознавство: Загальна частина / М.В.Савчин. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 288 с.
14. Ситар І. М. Порівняльне правознавство: основні категорії : навч.-метод. посібник / І. М. Ситар, О. Л. Чорнобай ; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Л. : [ЛьвДУВС], 2009. 175 с.
15. Скакун О.Ф. Общее сравнительное правоведение: Основные типы (семьи) правовых систем мира. К. : Ін Юре, 2008. 464 с.

16. Трембіцький А. М. Порівняльне правознавство : навч.-метод. посіб. / Трембіцький А. М., Циганюк Ю. В. 2-ге вид., допов. Хмельницький : ІРД, 2014. 216 с.

17. Харитонов О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Х. : Одіссей, 2002. 592 с.

Допоміжна

1. Венедіктов С. В. Загальна характеристика джерел права Сполученого Королівства Великобританія та Північної Ірландії. *Держава і право*. 2015. Вип.70. С. 3–15.

2. Вінсент А. Д. До питання про свободу совісті і релігії: стаття 9 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2015. №2. С. 81 - 97.

3. Дамірлі М. Методологія порівняльного правознавства: основні елементи і проблеми. *Право України*. 2014. №4. С.184-196.

4. Дараганова Н.В. Головні критерії розмежування права на приватне та публічне. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. №1. С.10-14.

5. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз. К.: Основи, 1996. 420с.

6. Кагадій М. І. Конституції зарубіжних країн близького зарубіжжя як об'єкт порівняльного правознавства. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 31. С. 53-59.

7. Кісель В. Й. До питання про дуалізм приватного права. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 2. С. 60-63.

8. Козаченко В. М. Правова свідомість як джерело права в англосаксонській правовій системі. *Часопис Київського університету права*. 2015. №3. С. 56 - 60.

9. Лесяк Н. Предмет юридичної компаративістики та проблеми визначення дефініцій. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки*. 2020. Т. 7, № 3. С. 82-86.

10. Лук'янов Д. Правова система як предмет порівняльно-правових досліджень: характеристика за теорією систем. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. №2. С. 27 - 35.

11. Лук'янов Д. Правові системи світу: історія і сучасність право сімейного підходу до їх типологізації. *Право України*. 2015. №9. С. 81 - 89.

12. Лук'янов Д.В. Релігійні системи в сучасному світі: монографія / Д.В. Лук'янов. Х.: Право, 2015. 352 с.

13. Майклз Р. Функціональний метод порівняльного права. *Порівняльне правознавство*. 2012. №1-2. С.189 -228.

14. Матвєєва Т.О. Становлення континентальної системи європейського права на прикладі стародавніх Афін і Спарти. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. №2. С.20-26.

15. Міхайліна Т. В. Типологізація правових сімей: переосмислення класифікаційних критеріїв та видового складу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2021. Вип. 63. С. 27-31.

16. Павліченко Є. В. Становлення порівняльного правознавства та порівняльно-правової методології. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. №1. С.18–24.

17. Павліченко Є. В. Дослідження теоретичної сутності компаративістики в юриспруденції. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 4. С. 70–75.
18. Павлов В. Методологічні підстави антропологічної концепції права. *Право України*. 2014. №1. С.166-181.
19. Панфьорова М. А. Еволюція нормативно-правового акта в системі джерел права України IX – XIX ст.ст. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. Вип. 2. С. 57-62.
20. Пархоменко Н. Взаємодія міжнародного, європейського та національного права: теоретичні засади. *Право України*. 2014. №5. С.52-61.
21. Пильгун Н. В. Місце і роль правового прецеденту в правовій системі України. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2021. № 2. С. 55-61.
22. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток. / В.С. Журавський, О.В. Зайчук, О.Л. Копиленко, Н.М. Оніщенко; За заг. ред. В.С. Журавського. К.: Юрінком Інтер, 2003. 296с.
23. Саїдов А. Порівняльне правознавство та закономірності розвитку права в умовах глобалізації. *Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал*. 2012. №1-2. С.161-170.
24. Ситар І. М. Критично-правові дослідження в процесі акультурації права. *Форум права*. 2014. № 2. С. 396–402.
25. Ситар І. М. Предмет порівняльного правознавства (методологічний плюралізм). *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. Вип. 64. С. 42-51.
26. Скакун О. Принципи у методологічному інструментарії загального порівняльного правознавства. *Право України*. 2013. №3-4. С.49-60.
27. Тихомиров О. Д. Проблеми компаративної саморефлексії порівняльного правознавства як юридичної компаративістики. *Право України*. 2019. №3. С. 30-48.
28. Халабуденко О. Порівняльне правознавство: функція, структура, конструкція. *Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал*. 2012. №1-2. С.115-124.
29. Харитонов Є. Від осмислення рецепції римського права – до формування загальної теорії взаємодії правових систем. *Право України*. 2014. №1. С.274-297.
30. Хаустова М. Проблеми класифікації правових систем. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 2. С. 53-65.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
4. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: <http://library.kr.ua/>
5. Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного

університету ім. В.Винниченка URL: <http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novyny>.

б. Центр європейського і порівняльного права. URL: <http://www.eclg.gov.ua/>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнoукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).